

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

Van des mensen verlossing

„De prikkel nu des doods is de zonde en de kracht der zonde is de wet”.

1 Cor. 25 : 56.

De dood wordt hier genoemd een giftig dier, een insect, een scorpioen met een prikkel, d.i. een engel, waarmee de mens gestoken wordt en waardoor het gif in ons gespoten wordt.

De engel nu des doods is de zonde. De engel is de zonde, niet omgekeerd: de zonde steekt ons niet, zodat wij sterven, maar de dood steekt ons en spuit het gif des doods in ons.

En de dood kan ons steken, want zijn engel is de zonde. Onze zonden zijn engelen van de dood.

Wij geven ons zelf over aan de zonde, daarmee zetten we de engel op ons vlees, zo dat het bedorven wordt, dit verderfelijke! vs. 54. Dat is het oordeel dat over ons komt. Zo dikwijls wij zondigen, worden we gestoken met de engel van de dood en zijn we aan de dood onderworpen.

Door ons zondigen bestendigen wij de heerschappij des doods.

De kracht der zonde is de wet.

De kracht van de engel om diep door te dringen in ons vlees is de wet.

De zonde openbaart zich immers niet altijd even krachtig. De zonde openbaart zich dáár het krachtigst, waar een wet is. Waar geen wet is, daar wordt de zonde ook niet openbaar als brute overtreding van de wet. Dáár wordt de zonde dan ook niet toegerekend als overtreding van de wet, (Rom. 5 : 13).

Om bij dreigende relletjes het publiek niet te prikkelen houdt de politie zich soms zoveel mogelijk verborgen, want „de wet” prikkelt tot overtreding n.l. het boze hart wordt er door geprikkeld.

Zo was er in de tijd van Adam tot Mozes geen wet, d.w.z. toen was DE wet er nog niet. God heeft de wet pas gegeven op de Sinaï aan Mozes. Toch heerste toen de dood ook reeds. Dat kwam van Adams zonde, waardoor wij verbondsgewijs allen onder de schuld gekomen zijn en tevens hebben wij allen in

Adam gezondigd. Daarom kan de dood alle mensen van Adam tot Mozes steken. Hun zonde was zijn engel.

Maar daarna is op Sinaï de wet gekomen. Door het inkomen van de wet op Sinaï is de zonde tot verschrikkelijke hoogte gestegen. De zonde werd bovenmate zondigende door het gebod.

De wet is ingekomen „opdat de misdaad te meerder worde” (Rom. 5 : 20). Uit pure afkeer van God, uit loutere wellust om Hem te tergen overtrad de zonde Zijn wet. Wáár was immers tot die tijd toe de zonde in al haar gruwel feller tot openbaring gekomen dan in de kerk van het Oude Verbond, aan dewelke de wet gegeven was? Ze hebben immers de Christus gekruisigd: In het licht der wet kwam de zonde openbaar in al haar kracht. De kracht der zonde is de wet. De wet is goed en heilig en ten leven, ja, voor het hart, dat de wet liefheeft, maar de zonde ergert zich aan de wet, haat die wet en hoe meer het met die wet in aanraking komt des te krachtiger verzet de zonde zich tegen de wet en overtreedt de wet.

De zon is goed en heerlijk, ja, voor al wat leeft, maar voor een cadaver is ze tot ontbinding.

Voor gelovigen is de wet des HEREN een zegen. Voor ongelovigen is ze de kracht van hun zonde.

Dit is nog erger geworden sedert de Pinksterdag, toen de Geest van Christus kwam om die wet te schrijven op de tafelen des harten. In de bedeling van de bediening des Geestes wordt de kracht en felheid der zonde het schrikkelijkst openbaar. Nu steekt de engel des doods het allerdiepst. Nu kan de zonde zelfs worden onvergefelijk, zonde tegen de Heilige Geest van Christus Jezus.

De kracht der zonde is de wet.

Nooit komt er aan de heerschappij van de dood een einde of de engel moet hem worden uitgerukt.

Nooit komen wij onder de macht van de dood uit of de wet moet ons lief worden en de zonde moeten we gaan haten.

Wanneer de wet ons niet meer prikkelt tot groter overtreding, maar ons een wet des Geestes des levens is, dan is de zonde in ons haar kracht benomen, dan is de dood zijn engel kwijt, dan zijn we onkwetsbaar, onsterfelijk, onverderfelijk.

Dat zal in zijn volkomenheid geschieden aan het einde der dagen, wanneer dit verderfelijke zal onverderfelijkheid aangedaan hebben en dit sterfelijke zal onsterfelijkheid aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden, dat geschreven is: de dood is verslonden tot overwinning. Dood, waar is uw prikkel (engel)! Graf, waar is uw overwinning?

Niet de wet moet veranderd worden, zal er eindelijk eens een nieuwe wereld komen. Want de zonde (in haar karakter van wetteloosheid) houdt ons onderworpen aan de dood.

Wij moeten veranderen!

Dat kan de wet niet. Daarvoor heeft God haar ook niet gegeven.

DAT KAN ALLEEN HET EVANGELIE VAN ONZE HERE JESUS CHRISTUS.

CALVIJN

UIT DE INHOUD:

Van des mensen verlossing	P. K. K.
Het bezit van de wet baat niet als er niet naar wordt geleefd	H. J. J.
Spiegel van den Ouden en den Nieuwen Tijd	J. B.
Uit de geschiedenis van de Reformatie (1920) (Fundamentele Vragen XV)	J. Stw.
Antithese en Isolement (II)	P. G. S.
„Kunt U uw kind nog TV weigeren” (amerikaanse advertentie)	J. v. W.
De opleiding op de synode te Homewood	J. M.
Re-classering	J. v. D.
Persschouw	C. V.
Van hier en ginds	
Kerknieuws	

Hij maakt, dat het recht der wet vervuld wordt in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest, Rom. 8 : 4.

Want het evangelie is een KRACHT GODS TOT ZALIGHEID, een iegelijk die gelooft, Rom. 1 : 16.

Zij er toch veel gebed in ons, opdat die kracht Gods tot zaligheid in ons openbaar worde!

In onze opgroeiende jongens en meisjes, opdat de geboden des HEREN hen lief worden en hun hart zich gaarne en gewillig daaronder buigt.

In ons allen, wáár en in welke omstandigheden we ook geplaatst worden, want het kost soms véél dagelijkse zelfverloochening en verootmoediging, om ons van nature zó opstandige hart te gewinnen en tot aanvaarding te brengen.

Hoe moe en verslagen kan het ons maken om „ten bloede toe” tegen te staan tegen de zonde en de zondaren rondom ons!

Hoe krachtig drijft de zonde dikwijls zijn engel in ons en hoe diep blijkt het verderf en de opstandigheid des harten soms te zijn! Alles in ons verzet zich dan tegen de Wet des HEREN, zoals die concreet in bepaalde omstandigheden of in een bepaalde situatie of op zekere dag tot ons komt, in ons gezin, of fabriek of zaak of school of waar dan ook.

Hoe vertroostend is dan het evangelie van onze Here Jezus Christus, dat een kracht tot uitredding en hulp en zaligheid is, even concreet als de ellendige toestand is, waarin we ons bevinden.

En het eerste, wat Christus door Zijn wederbarende werkingen des geestes doet, is ons verzet breken, de kracht der zonde, doordat we leren zeggen: „Ja, HERE, Uw wil is heilig en wijs en goed, ons hart is boos en eigenwillig, breek de weerstand van ons opstandig hart”.

Dan wordt de wil des HEREN, door de wederbarende en hartsvernieuwende geesteswerkingen, voor ons een wet des geestes des levens! (Rom. 8 : 2).

Wat heeft ons christenvolk (wij allen!) het nodig, dat de wet (de wil des HEREN in deze tijd) in plaats van de kracht der zonde- ons worde, wat ze is, de wil des geestes des levens!

De HERE ontferme Zich over ons en onze kinderen!

P. K. KEIZER.

KERKSCHURING EN SATAN

De Schrift leert ons, dat wij nauwkeurig op onze hoede moeten zijn, om te verhinderen dat goddeloze en listige mensen een of andere kleinigheid tot voorwendsel nemen en het zaad van tweedracht onder ons strooien. In het leggen van dergelijke lagen toont de Satan, dat hij een verwonderlijk kunstenaar is; en wat ons aangaat, een nietigheid is voldoende om ons in beroering te brengen. Vooral moeten wij toezien, dat de aandacht des geloofs niet ter oorzaak van uitwendige gebruiken verstoord en de band der liefde verbroken wordt.

Het bezit van de wet baat niet als er niet naar wordt geleefd

Rom. 2 : 17—24

In de voorgaande verzen heeft Paulus gewaarschuwd, dat niet alleen de heidenen, die zonder de wet zijn, zullen geoordeeld worden. Ook de Joden, die onder de wet zijn, zullen in het gericht Gods komen. In de dag der dagen, wanneer God de verborgen dingen der mensen zal oordelen door Jezus Christus. Daar mogen ook de Joden wel voor vrezen en beven. Of hebben zij soms niet gezondigd? Nu, zonde brengt in het verderf, zowel onder de wet als zonder de wet.

In de verzen 17—20 gaat Paulus nu opnoemen in welke voorrechten de Joden gewoon zijn te roemen. Ze zijn trots op hun naam. De heidenen mogen smalend van „die joden” spreken, zelf vinden ze die naam fijn. De naam is ook mooi en goed. Als Lea haar vierde zoon baart zegt zij: „Ditmaal zal ik de HERE loven; daarom noemde zij zijn naam Juda”. Gen. 29 : 35. Naar de stamvader Juda werden alle Israëlieten in de dagen van Paulus Joden genaamd. En die naam doet denken aan het loven van de HERE. Wat een mooie naam. En wat een heerlijke zaak: heel het leven zo schikken en richten, dat de naam des HEREN wordt geprezen. Maar het is niet zo mooi, dat de apostel moet schrijven in vs. 24: „De naam Gods wordt om uwentwil gelasterd onder de heidenen”.

Verder rusten de Joden op de wet en roemen op God. „Rusten op de wet” wil zeggen: zich op de wet verlaten, op de wet steunen als een grond der zaligheid. Velen meenden, dat alleen het hebben van de wet al een waarborg was voor het ingaan in het koninkrijk Gods. En als men dan ook nog de wet bestudeerde, dan was men helemaal zeker „binnen” te komen. Men pronkte soms met de wet als een pauw met z'n staart. Een enkele leraar waarschuwde wel: „Als gij de wet hebt en er naar leeft roem daarin dan niet, want daartoe zijt gij geschapen”; maar zulke stemmen schijnen tot het volk niet te zijn doorgedrongen. Men roemde ook op God. Was Hij niet hun Vader en waren zij niet zijn kinderen? Had God zich niet aan het volk der Joden verbonden? Nu, dan sprak het toch vanzelf, dat Hij hun deel zou geven aan Zijn heerlijkheid? Dat vonden de meesten zo vanzelfsprekend, dat zij er geen moment aan twijfelden.

Voorts kenden zij de wil van God. Ze wisten er alles van, wat mocht en wat niet mocht. Ze konden onderscheiden wat rein en wat onrein was. Ze stonden nooit verlegen. Want als de „leken” niet wisten hoe ze met dit of dat aan moesten, dan stonden vele schriftgeleerden klaar om precies uit te leggen wat ze doen en laten moesten. Waar kwam dat onder heidenen voor? Daar strenden de wijsgeren en wetgevers tegen elkaar. Maar voor de Joden was de weg duidelijk aangewezen. En aan de wil van God werden alle dingen getoetst. Wat er niet mee overeenkwam werd onverbiddelijk afgekeurd en zwaar veroordeeld. En de „schare die de wet niet kende” was vervloekt. Ze voelden zich toch zo rijk met het onderwijs uit de wet.

Ze waren ook heilig overtuigd, dat het volk der Joden met de wet een leidsman der blinden kon zijn. De „blinden” dat zijn de heidenen. De Here Jezus noemde de Farizeeën wel „blinde leidslieden der blinden”. Matth. 15 : 14. Maar de Joden waren overtuigd, dat zij een licht waren voor hen, die in duisternis woonden. Die zelfverzekerdheid was zo groot, dat er ijverig „zending” werd gedreven. Dat weten we ook uit het woord van de Heiland: „Gij omreist zee en land om één Jodengenoot te maken”. Maar Hij voegde er aan toe: „en als hij het geworden is, zo maakt gij hem een kind der hel, tweemaal meer dan gij zijt”. Matth. 23 : 15. Er is een uitspraak in de Talmud, die de heidenen vergelijkt bij de vleermuizen, die in het donker fladderen. Philo, een Joodse schrijver, leefde waarschijnlijk een twintig jaar voor Paulus. Wie weet of Paulus hem niet gelezen heeft. Daar heeft hij dan kunnen lezen, dat heidense wijsgeren en dichters al hun kennis en wijsheid bij Mozes hebben opgedaan.

De Jood voelde zich een opvoeder van onverstandigen en een leermeester van on-

mondigen. Hij bezat immers in de wet de belichaming van alle kennis en waarheid? Het is bekend, dat de Joodse propaganda in de heidenwereld wel succes had. Velen voegden zich als proselyten bij de synagoge. Tot aan het keizerlijke hof waren aanhangers of begunstigers van de godsdienst der Joden. Een heidens vorstenhuis in het Oosten voegde zich in z'n geheel bij het Joodse volk. De mannelijke leden daarvan lieten zich besnijden. En ook onder vele vrouwen schijnt de Joodse propaganda resultaat te hebben gehad.

Zegt Paulus kwaad van de wet? Geen sprake van. Zij is heilig en goed. Een gave Gods. Een gift van de Heilige Geest. In Rom. 7 : 14 noemt hij haar „Geestelijk”. Hij vindt het heerlijk, dat aan Israël de woorden Gods zijn toebetrouwd. Rom. 3 : 2. Maar hijzelf weet heel goed, dat de Joden geen goede kijk op de wet des HEREN hebben. Ze hebben die wet als een heilige codex om zo te zeggen los van God gemaakt. Ze eren het boek der wet wel, maar ze eren God niet. Ze kennen Zijn genade niet. Er is in de Talmud nog wel sprake van Gods genade. Maar die bestaat dan daarin, dat Hij de wet gegeven heeft als een middel om veel te verdienen. Ze willen niet van genade leven, maar wettisch uit de wet. Ze menen zélf wel met die wet klaar te komen. Bovendien maken zij de wet nog vaak krachteloos door menselijke inzetten en leringen.

En het droeve gevolg is dit: Ze roemen wel in de wet en ze prediken de wet en ze leren de wet, maar hun daden vloeken met hun leer. Hun theorie moge nog zo mooi en goed zijn, hun praktijken deugen niet. Paulus stelt de vraag: „Gij die een ander leert, leert gij uzelf niet?” Hij bedoelt natuurlijk te zeggen, dat aan hun zelfonderricht blijkbaar heel wat ontbreekt.

„Die predikt, dat men niet stelen zal, steelt gij zelf?” Dat is een zogenaamd rhetorische vraag, waarop een bevestigend antwoord verwacht wordt. Paulus wil maar zeggen, dat stelen onder het Joodse volk lang geen zeldzaamheid is. Het mag dan geen stelen zijn, dat de overheid straft. Maar toch wel zulk stelen, dat van God vervloekt is. De rabbijnen hebben bijv. als in overeenstemming met de wet bepaald, dat een gevonden voorwerp, door een heiden verloren, niet teruggegeven hoeft worden. En de hebzucht der Joden was alom bekend.

„Gij die zegt, dat men geen overspel doen zal, doet gij overspel?” Vooral met het zevende gebod hebben de wetgeleerden wonderlijk omgesprongen. Omgang met een heidense vrouw gold niet als echtbreuk. Sexuele gemeenschap met een minderjarige gold niet als overspel. Een scheidbrief, door Mozes vanwege de hardigheid des harten toegelaten, mocht volgens een wetgeleerde gegeven worden aan een vrouw, die het eten had laten aanbranden!

„Die van de afgoden een gruwel hebt, berooft gij het heilige?” Heidense tempels en beelden en altaren waren een gruwel in hun ogen. Dat was goed. Maar als er wat aan een afgodsbeeld of een deel daarvan te verdienen viel, dan waren ze daar niet „vies” van. Ze zullen eigen tempel wel niet hebben beroofd, maar in schending van een heidense tempel schijnt men geen kwaad gezien te hebben.

Ze roemen wel op de wet, maar onteren God door overtreding van de wet. Hun „leer” moge nog zo fraai zijn, hun leven deugt niet. Hun woorden zijn wel vroom, maar hun daden niet. Ze spreken wel veel over het doen van de wet, maar wat baat dat als zij niet metterdaad naar uitwijzen van de wet leven? Als het leven in strijd is met de leer, dan lijkt het er veel op, dat die leer maar ijdel gezwets is.

We zijn geneigd, dit woord van Paulus wat hard voor de Joden te vinden. Maar heeft de Here Jezus milder geoordeeld? Leest daar Mattheus 23 maar eens op na, waaruit ik enkele uitspraken aanhaal: „Daarom al wat zij u zeggen, dat gij houden zult, houdt dat en doet het; maar doet niet naar hun werken, want zij zeggen het en doen het niet”. — „Al hun werken doen zij om van de mensen

gezien te worden”. — „Wee u, gij schriftgeleerden en Farizeeërs, gij geveinsden! want gij eet de huizen der weduwen op, en dat onder de schijn van lang te bidden”. — „Gij blinde leidslieden, die de mug uitzijgt (uitzift) en de kemel doorzwelgt”. — „Alzo ook schijnt gij wel voor de mensen van buiten rechtvaardig, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid”.

Paulus aarzelt niet op hen toe te passen Jes. 52 : 5: „Want de naam Gods wordt om uwentwil gelasterd onder de heidenen”. De Joden hadden geen goede naam onder de heidenen. Daar hadden ze het zelf naar gemaakt. Ze werden niet gesmaad om de wet, maar om hun overtreden van de wet. Er waren onder het volk der Joden soms zonden, die de heidenen schandelijk vonden. Het gaat hier dus niet om de afkeer van de heidenen voor het echte volk des HEREN. Maar het gaat hier over de zonden der Joden, die wel roemden in de wet, maar niet wandelden naar de wet des HEREN. Zo wordt hun God om hen gelasterd.

Wat mankeerde er eigenlijk aan de Joden? Het ontbrak hun aan geloof in Gods genade. Zij hoorden in de wet des HEREN niet de stem van hun hemelse Vader. Zij hoorden niet het Evangelie, zij leefden niet van Gods ontferming. Zij leefden wettisch uit de wet. Dat wil zeggen zij meenden, dat de wet hen aanspoorde om in eigen kracht haar te onderhouden. Ze dachten, dat ze met hulp van de wet eigen gerechtigheid moesten oprichten. Terwijl die wet des HEREN, goed verstaan, spreekt van Gods reddende gerechtigheid. Ze zochten het leven niet in Gods ontferming, maar in eigen recht. Ze wilden niet leven van genade maar uit de werken. Als men zo de wet ziet, dan loopt het altijd verkeerd uit. Dan gaat men het op een accoordje gooien. Dan gaat men wringen om aan de klem der wet te ontkomen. En het einde is, dat Gods naam wordt gelasterd.

Ook dit is tot onze lering geschreven. Zo kan het met de kerk weer worden als met het Joodse volk. Ik kwam eens in aanraking met iemand, die dweept met zwaar-gereformeerde prediking. Geen Evangelie moest verkondigd worden, maar de wet moest vooropgaan. Met haar banbliksems moest worden geslingerd. Er moest veel strenger geleefd worden, bijv. in het onderhouden van de Zondag.

Toen heb ik gevraagd of hij de resultaten van die prediking in zijn kring zag. Daarop antwoordde hij: „Nee, daar zie ik niet veel van. Ik weet tenminste wel, dat ik een paard, dat ik uit deze kring wil kopen, eerst goed in de bek kijk”.

Als ik met niet-kerkelijke mensen in aanraking kwam, kreeg ik vaak te horen: „Dominee, we merken zo weinig dat de mensen, die bij u naar de kerk gaan, anders leven dan wij”. En ze noemden dan feiten en handelingen, waarom de naam des HEREN wel gelasterd moest worden. Christenen vloekten als ze boos werden of als het werk niet wilde vlotten of als ze ruzie hadden. Christenen hadden schuine praat en deden lustig met wereldse mensen mee. Christenen konden liegen alsof het gedrukt stond. Christenen zwegen in alle talen over wat ze geloofden. Het scheen wel of ze alleen in de kerk geloofden. Ik vrees, dat er veel van waar was en dacht dan aan Rom. 2.

Hoe staat het met ons? Niemand die het weet dan God alleen. Wie kan het leven overzien? Wie weet wat er zoal in fabriek en werkplaats, op de boerderij en op het kantoor gezegd en gedaan wordt? Wordt Gods naam soms ook om ons gelasterd? Als we uit de wet leven dan worden we aan de Joden gelijk. Dan kunnen we wel praten en roemen en wel menen een licht voor de moderne heidenen te zijn, maar dan zijn we blinde leidslieden van blinden.

Niet het wettisch leven uit de wet kan ons redden. Dát kan alleen het Evangelie van Jezus Christus. Dát is een kracht Gods tot zaligheid. Want dat brengt ons Gods genade en dat stort de liefde Gods in ons hart uit en dat doet ons het leven en de zaligheid zoeken bij God en de Here Jezus Christus. En overal waar dat Evangelie geloof werkt, daar komt ook de strijd tegen de zonde. En daar komt ook een begin van overwinning. Daar leert Gods genade, Gods Woord en Geest het leven zó richten, dat God om ons wordt geprezen.

H. J. JAGER.

Spiegel van den Ouden en den Nieuwen Tijd

Elck vogelke singt soo't gebeckt is.

De vogels singen in het velt
Naer dat haer becken sijn gestelt :
Dat is van overlangh geseyt,
En vry niet sonder goet bescheyt ;
Want soo ghy wandelt door het wout
En daer u sinnen besigh hout,
Ghy sult bevinden metter daet,
Als dat de spreucke seker gaet.

Meest al dat kromme becken heeft
Bevintmen dat van rooven leeft ;
En mits het daer alleen op siet,
Soo past het op het singen niet.

Vint ghy een vogel plat gebeckt,
Weet dat hy naer het water treckt :
En mits hy inden modder wroet,
Soo is syn stemme nimmer soet ;
Een lange beck die heeft een schijn
Een harders fleuyt te mogen sijn,
Maer daer en kooft niet anders uyt
Als ick en weet niet wat geluyt,
Ick segge daerom voor het lest
De kleyne becken singen best.

"Godt geeft de kleynen nu en dan
"Dat noyt en had de grootste man.

Besiet den soeten nachtegael,
Besiet de vogels al-te-mael,
"Hoe grooter beck, hoe quader klangh,
"Hoe kleynder dier, hoe soeter sangh.

'T is anders met den mensch gestelt
Als met de vogels van het velt ;
De menschen hebben eenen mont,
Maer die en heeft niet eenen gront :
Want spreekter een uyt sachten geest,
Een ander brult gelijk een beest ;
Dus al wat onder ons geschiet
En kooft ons van de monden niet,
De mont is maer een buyten-lit,
'T is 't herte daer de roerder sit ;
De mont die bidt, de mont die schelt,
Al naer het binnen is gestelt.

Dus ghy die vuyle dingen spreekt,
Of vinnigh met uw tonge steekt,
Houdt vast dat ghy in u gemoet
Een vuyl, een grousaem monster voet.
"Het oor dat wijst den esel uyt,
"Den oliphant sijn lange snuyt,
"Het water kentman aen den gront,
"De menschen aen haer eygen mont.

Het vat geeft uyt dat het in heeft.
Men kent den boom aen sijn vruchten.
Hy en kan geen honigh spouwen
die niet als galle in den mont heeft.
Onreyne voghels krayen selden goet weder.
Een koeckoeck roept sijn eyghen naem uyt.
De koeckoeck en de sijs
En singhen niet op eene wijs.
Syrach 37. 8.
Aen de reden kentmen den man.

Een Cats zonder de prenten is een onding. En al eeuwen moet ons volk het doen met een Cats zonder de platen, of met nagetekende, verkleinde en soms tot onherkenbaar wordens toe vertekende platen.

Daarom geven wij hier in deze rubriek uit Cats' bekendsten bundel, den **Spiegel van den Ouden en den Nieuwen Tijd**, een spreekwoordenverzameling als we er geen tweede hebben, enkele proeven met de oorspronkelijke prenten, in fotocopie van den eersten druk, van 1632. Met deze prenten en gedichten heeft Cats bij jong en oud onder zijn volk een zin voor intuïtieve wijsheid gewekt. Er is een harmonische eenheid tussen de rijmen van Cats en de platen van Van der Venne: de prent is zwijgende poëzie; de poëzie een sprekend schilderij. Tekst en illustratie hebben dezelfde moraliserende bedoeling, dezelfde moraal. En deze twee-eenheid van zinnebeeldige prent met verklaring wordt nog gevolgd door een heirleger van spreekwoordelijke gezegden in de eigen taal, in het Latijn, Duits, Frans, Italiaans, Spaans, Engels, Turks; uit de spreuken van Salomo en Jezus Sirach. Wij geven alleen de Hollandse, dat is voor dit geval ongeveer een vierde deel. Ze sluiten hier wel heel goed aan bij de in het gedicht zelf reeds in den gecompriëerde vorm van spreuken of gnomen toegediende „moraal bij druppels”, in het midden, en aan het eind van het gedicht.

Niet zonder goede reden, aldus het gedicht, zegt men dat elk vogeltje zingt, zo het gebekt is. Ga zelf het bos in, en ge zult bemerken, dat deze spreuk opgaat. Vogels met kromme bekken leven van roof, letten alleen daarop, en geven niet om schonen zang. Platte bekken trekken naar het water, naar de modder, en geven daarom ook nimmer een aangenaam geluid. De lange bekken lijken wel het geluid van een herdersfluit te kunnen geven, maar dat valt tegen: hun klank valt niet eens te benoemen. Slotsom: de kleine bekken zingen het schoonst. Zo is het onder de mensen ook wel, zegt Cats, en passant. Dan vat hij de leer, die de natuur geeft, nog weer samen (wederom in een spreuk, kenbaar aan de aanhalingstekens), om daarna over te gaan op de waarheid van zijn hoofd-spreuk voor de menswereld. Wel heeft daar ieder een gelijken mond, heel anders dus dan bij de vogels, maar die mond heeft niet bij allen eenzelfde „grond”, wordt niet bij allen „geroert”, in beweging gebracht, van uit eenzelfde hart. Wie vuilbekt, of schrikkelijk kift, hoedt een monster in dat hart. En daarom geldt van de mensen, dat men hen toch kent aan hun mond, aan hun taal; dat elk vogeltje zingt, zo het „gebekt” is.

Zie nu de prent. Een bijzonder goed getroffen Hollands landschap als achtergrond (en met welk een perspectief en vlakverdeling!). Op den voorgrond, in den rand van den cirkel, de vogels: met platte, lange en kromme bekken beneden (zwanen, eenden, ooievaars, reigers, gans, ijsvogel, uil enz.; de gejaagde kikkers en vleermuis ontbreken op het origineel niet), met kleine bekken meest boven. Een bonte menigte, ter illustratie van het eerste gedeelte van het vers. Het andere deel herkent ge echter eveneens, in het midden van den cirkel. Een vrouw, wier houding in alles verraadt dat ze „met woorden vinnig steekt”; een man die het mes al getrokken heeft; daartussen de vredeftichter, die „spreekt uit zachten geest”. In de schaduw een duister figuurtje, dat de vrouw schijnt op te hitsen? Een duiveltje? Wat daar van zij, de moraal is duidelijk in de prent ingedragen, en de twee-eenheid met het vers door een evenwichtige stilerende den lezer-kijker letterlijk als voor ogen getoverd. Dit is volkskunst op zijn best.

J. BOSCH.

Uit: Jacob Cats, *Spiegel van den Ouden ende Nieuwen Tijd* (1632), Derde Deel, no. XXVII (p. 82).

De reproductie heeft helaas aan scherpte ingeboet: op de originele prent zijn alle vogels duidelijk te herkennen.

Uit de geschiedenis van de Reformatie (1920)

Fundamentele Vragen XV

Als het derde nummer van De Reformatie op 15 oktober 1920 verschijnt kan men in de Gereformeerde Kerkbode van de classis Gorinchem een artikelje van ds K. Schilder lezen waarin hij het blad een **daad** noemt: het is een tijdwoord om **jonge** mensen bij het **oude** geloof te behouden. Hij schrijft: „Ik kan niet zeggen, hoe dankbaar ik ben voor dit blad... ik durf wel zeggen, dat dit nieuwe weekblad direct bedoelt de **eere Gods** en dat het zal dienen de **komst van Zijn Koninkrijk**... En de namen der redactieleden (Prof. dr. F. J. J. Buytendijk, dr. K. Dijk, dr. V. Hepp en dr. B. Wielenga) bewijzen, dat aan 't hoofd staan mannen, die belijnd-gereformeerd zijn, doch tevens weten, wat er in de wereld te koop is" ¹⁾.

Onder de acht en twintig vaste medewerkers van het blad vinden we dr. H. W. van der Vaart Smit, ds. K. Schilder en dr. D. H. Th. Vollenhoven. De eerste en de laatste van deze drie waren het wijsgerig helemaal niet met elkaar eens, terwijl K. S. vijftientig jaar later schreef: „in den tijd waarin ondergeteekende als versch. candidaat „afgeleverd” werd, kon, geloof ik, zoo goed als geen der „candidaten voor den heiligen dienst” een eenigszins filosofische taal voerend Duitsch boek lezen” ²⁾.

Toen Schilder zijn aanbeveling schreef wist hij waarschijnlijk niet wat aan de oprichting was voorafgegaan. Dr. Van der Vaart Smit had het initiatief genomen en samen met dr. Wielenga en de uitgever P. Oosterbaan uit Goes op 27 mei 1919 te Amsterdam een vergadering bijeengeroepen om de oprichting te bespreken. Op de tweede vergadering, 23 juli 1919 gehouden, ontstond reeds enige wrijving. Aanwezig waren behalve genoemde drie heren: dr. K. Dijk, dr. G. Keizer, ds. J. C. Rullmann, prof. dr. F. W. Grosheide, prof. dr. T. Hoekstra, dr. J. G. Geelkerken en dr. J. C. de Moor. Men besloot tot de naam De Reformatie en koos tot redactieleden dr. Wielenga, dr. Dijk en dr. Van der Vaart Smit. Dr. De Moor maakte echter bezwaar dat de initiatiefnemer dr. Van der Vaart Smit, die de jongste was, als secretaris van de redactie zou optreden. Dit bezwaar werd groter toen dr. De Moor een rondschriven opstelde waarin hij aantoonde, dat het perswerk van dr. Van der Vaart Smit in vele opzichten onrijp, ondoordacht en onvoorzichtig was. In de derde vergadering op 1 oktober 1919 liet men dr. Van der Vaart Smit vallen. Thans kiest men in de redactie dr. V. Hepp als secretaris, hoewel deze niet aanwezig was. Achter de redactie stond een consortium, waarvan het moderamen zou bestaan uit dr. De Moor, ds. L. de Boer en prof. dr. Grosheide.

In de vierde vergadering van dit consortium, op 1 december 1919, verklaarden dr. Geelkerken en ds. Brussaard dat ze bezwaar hadden tegen het blad omdat het geen program bezat.

16 februari 1920 werd daarop een door dr. Wielenga opgesteld program aanvaard, al bleven er onopgeloste problemen en vonden men elkaar in de „reformatorische” richting zonder nadere bepaling ³⁾.

24 september 1920 kwam het eerste nummer uit. Prof. Buytendijk is nu ook in de redactie opgenomen. Merkwaardig is dat dr. Hepp naast het overeengekomen „Openingswoord van de Redactie”, opgesteld door dr. Wielenga, een eigen artikel schreef onder de titel „Ons plan”. Het eigenmachtig optreden van dr. Hepp kwam ook in de vergadering van het consortium op 9 mei 1921 ter sprake, waar hij beloofde meer overleg te zullen plegen.

Uit het eerste nummer blijkt dat de belijdenis als grondslag van het blad is aangenomen; het doel is reformatorische leiding. Van belang zijn punt 3 en 4 van het program. De jongeren van 1920 willen dogma-vorming en reconstructie en uitbouw van de belijdenisgeschriften en de liturgische formulieren. Het blad wil aan de orde stellen: de inspiratie en het Schriftgezag, de ken-kritische kwestie van het geloof, de grenzen van de christelijke vrijheid ten opzichte van de

hedendaagse cultuur, de pluriformiteit van de kerk en oecumenische samenwerking, de kerk en de vrouw, het sociale vraagstuk en de opvoeding, de liturgie, de evangelisatie en de organisatie van de stadskerken.

Vanaf het eerste nummer neemt dr. Valentijn Hepp de belangrijkste plaats in als secretaris van de redactie, de man die de rubrieken Kerkelijk leven en Persschouw verzorgt en veel boekrecensies voor eigen rekening neemt. Van zijn hand is de In Memoriam's dr. A. Kuyper en dr. H. Bavinck. Deze twee leiders van de ouderen stierven in het eerste jaar dat de jongeren De Reformatie verzorgden. 17 augustus 1920 was bovendien ds. J. C. Sikkel gestorven.

Het eerste nummer van De Reformatie kon beginnen met een verslag van de synode van Leeuwarden. Deze synode behandelde de kwestie van ds. Netelenbos, een predikant die de belijdenis van de inspiratie van de Heilige Schrift verdraaide. Verder raadde de synode de studenten af om lid van de N.C.S.V. te worden, en deed ze een Getuigenis uitgaan om van de kansels voor te lezen. Dit getuigenis, dat we in het eerste nummer vinden afgedrukt, waarschuwt tegen richtingen als de Theosophie, het Spiritisme, het Mormonisme, het Neo-malthusianisme, wereldgelijkvormigheid en de instelling van vele Christenen om in de ethiek te zoeken naar alles wat er nog net mee door kan gaan.

Dr. Geelkerken las het Getuigenis ook voor, maar de preek die er op volgde en die hij uitgaf onder de titel „Machteloosheid en krachtsontplooiing der kerk; predikatie naar aanleiding van het Getuigenis”, begon als volgt: „Geliefden! nu niet langer vóór u staande als uitvoerder van een kerkeradsbesluit of vervuller van synodale wenschen, maar alleen en uitsluitend als dienaar van Christus, die u Zijn woord, Zijn „getuigenis”, Gods Woord, gaat prediken, noem ik u als

mijn tekst...”. Vele artikelen en brochures waren hiervan het gevolg. In De Reformatie koos Wielenga de zijde van Geelkerken, terwijl Hepp er via de persschouw tegenin ging. Dit werd het voorspel tot de eerste redactie-wijziging, waarop nog verschillende wijzigingen in de redactie zijn gevolgd.

Tot op vandaag onderging echter geen wijziging het theologisch karakter van het blad, waarop het Friesch Dagblad reeds in oktober 1920 wees: „Eén opmerking hebben we wel. Deze: De redacteuren en medewerkers zijn op enkele uitzondering na THEOLOGEN. Nu zijn dat ongetwijfeld knappe menschen. Maar... ze weten toch niet alles. Was het daarom niet beter geweest, ook niet-theologen aan de redactie van „De Reformatie” te verbinden?”

De Reformatie werd beschouwd als de centumpartij van de jongeren in de Gereformeerde Kerken, zodat men de N.C.S.V. bij het vijftientig jarig bestaan evenzeer aanbeval als de veertigjarige V.U. Achteraf bezien zijn zowel krant als kerk in 1920 vaten vol tegenstrijdigheden, want zeer velen van de latere tegenstanders vond men toen rond De Reformatie vereend. Schilder doet mee, begint zelfs met een hoofdartikel over het jongeren vraagstuk: Oud en jong in vroeger eeuw, maar hij bleef waarschijnlijk onbekend met de spanningen tussen de initiatiefnemer en het consortium, tussen consortium en redactie en binnen de redactie zelf. Behalve een hoofdartikel schreef Schilder negen meditaties en de schets: Aesthetische Christusbeschouwing. Hepp citeert enkele malen een kerkbode-artikel van hem en recenseert de tweede druk van: Wat is de hel?, waarbij hij wetenschappelijke kritiek geeft. Van der Vaart Smit blijft wel medewerker maar publiceert niet. Ook vinden we geen enkel artikel van Vollenhoven.

J. STELLINGWERFF.

¹⁾ Om Woord en Kerk, II, p. 210.

²⁾ De Reformatie, 7 okt. 1950, p. 3.

³⁾ De Reformatie, 7 okt. 1950, p. 5 en 6 alwaar de heer L. Smit, directeur van de N.V. Oosterbaan & Le Cointre, schrijft over de kraamkamer van het blad.

ANTITHESE EN ISOLEMENT

II

De nieuwtestamentische kerk

Nu het Oude Verbond heeft afgedaan, heeft ook het oudtestamentische isolement zijn zin verloren. De kerk is sinds Christus' opstanding uit haar isolement verlost en moet nu de wereld doortrekken als een zoutend zout. **Een vorm van antithese, die tegelijk een afscheiding betekent voor de kerk, bestaat niet meer.** „Zie, Ik zend u als schapen midden tussen de wolven” — deze opdracht van Christus houdt het feit der antithese in (tussen schapen en wolven), maar snijdt elke gedachte aan een isolement der schapen af. Paulus schrijft in 1 Cor. 5 de gemeente in verband met een zondaar, die onder de tucht gezet moet worden. Hij stelt daarin wel scherp de antithese tussen deze wolf in de schaapskooi en de gemeente zelf (ook de tuchtloefening is uitwerking der antithese), maar vindt het vanzelfsprekend dat de gelovigen omgaan met hoereerders. Anders zoudt ge wel uit de wereld kunnen gaan, zegt hij. De antithese in de nieuwtestamentische kerk betekent nooit: zich isoleren van de wereld en zich knus in eigen kring opsluiten, maar ze betekent: uitgaan tot prediking van het Evangelie en de zonde bestrijden en die uitbannen, waar die ook maar te vinden is, in de wereld, in de kerk, of in eigen hart. Deze antithese betekent wel het: „maar gij geheel anders, want gij zijt van Christus”, maar zij betekent niet meer: gij geheel apart. De antithese blijft, zolang de ergernis om het kruis van Christus blijft, maar het letterlijke isolement is verdwenen.

De nieuwtestamentische kerk heeft steeds ook de worsteling gekend om het zuiver verstaan van de antithese. In de oud-christelijke kerk is al vrij gauw een synthese-geest opgekomen, waarin het christelijk geloof werd verweven met antiekheidenselementen. En daardoor is een verschuiving van de waar-

achtige antithese tussen zonde en genade opgetreden, die in het **rooms-katholieke denken** nu wordt gedacht tussen natuur en genade. Dit dualisme, dat weer a.h.w. geografisch wordt uitgewerkt in de zin van een terreinleer, weerspiegelt duidelijk trekken van het oude Joodse misverstand. Ook volgens Rome is alles wat buiten de kerk ligt prijsgegeven, en is het heil besloten binnen de zaligmakende kerk; wordt het mensenleven in zoverre slechts verlost als het dóór en in die kerk wordt geheiligd; is heel het natuurlijke leven dienstbaar aan de kerk, en wordt de geschiedenis ondergeschikt gedacht aan de toekomst der kerk; is ook Gods presentie in het sacrament aanleiding tot de pretentie der onfeilbaarheid. Ook andere Joodse dwalingen keren terug: het letterlijk isolement in kloosterleven en ascetisme, de valse tegenstelling tussen de clerus en de leken-schare, die de wet niet kent.

De Kerk der Reformatie, die weer wilde leven alleen naar het Woord van God, is voor deze dwaling ook niet immuun gebleven. Trouwens, de historie van Israël leert ons juist, dat elke gedachte aan immuniteit zelf reeds een misverstand der antithese inhoudt. Die gedachte vooronderstelt immers dat de antithese zou samenvallen met de kerkmuren, en negeert de realiteit van zonde en afval binnen die muren. We herkennen deze houding als de doperse dwaling. Inderdaad zien we bij de **Wederdopers**, reeds kort na de grote Reformatie, zeer duidelijk de schematische en wettische antithese-idee gehanteerd worden. De antithese loopt dan tussen de kerk, die in spiritualistische zin vernauwd is tot de kring der ware gelovigen en het gezelschap der verlichten, en de wereld, dat is geheel het menselijk leven daarbuiten, dat in zichzelf waardeloos is, slechts bestemd tot het verderf, en waarvan men zich zoveel mogelijk moet distancieren en isoleren.

Trekken van deze doperse geestesstroming, die in wezen identiek is met de daarstraks

genoemde dwalingen onder Israël en in de rooms-katholieke kerk, zijn tot op heden vrij gemakkelijk in de kerken der Reformatie aantoonbaar. Ook uit de vorige eeuw kennen we vooral in de kringen van het Réveil, de neiging tot het vormen van gezelschappen, die zich terugtrokken uit het natuurlijke leven, en zich speciaal aan het geestelijk leven wilden wijden. In deze tijd was het **Groen van Prinsterer**, die de gereformeerde gezindte weer tot daadkracht opriep en de schoolstrijd aanbod. In zijn historiebeschouwingen laat hij weer zien, hoe de antithese zich steeds weer openbaart en concretiseert in onze vaderlandse geschiedenis. Hij stelt ook weer krachtig het isolement op de voorgrond, maar dan niet in oudtestamentische, doch in nieuwtestamentische zin. Om enige bekende zinnen van hem te citeren: „In ons isolement ligt onze kracht. Of wilt ge liever een hollands woord: in onze zelfstandigheid, in onze beginselvastheid, ligt onze kracht. Zelfstandigheid, die, het heterogene afstotend, al wat homogeen is aantrekt; die, zelf onwrikbaar, ter aansluiting bereidvaardig de hand reikt”. Groen ziet in dat allen, die trouw willen zijn aan de beginselen van Gods Woord, zich samen moeten voegen om eendrachtig vanuit dat beginsel te strijden. Dat is het ware, nieuwtestamentische isolement.

Kuyper

Gebruikte Groen het woord isolement, **Kuyper** bezigt met dezelfde bedoeling de term antithese. Hij grijpt daarbij terug op de moederbelofte, en toont op een briljante wijze aan hoe de antithese in wezen is een tegenstelling in religieus uitgangspunt en dus moet leiden tot een radicale tegenstelling in levens-

en wereldbeschouwing, en dat ze vandaaruit altijd openbaar moet komen op alle levens-terreinen. Kuyper dacht daarbij vooral aan de politiek, de wetenschap en het onderwijs. Het calvinistische volksdeel heeft van hem weer geleerd, dat er geen graduële, maar een principiële tegenstelling moet zijn tussen Gods kinderen en de ongelovigen in alle activiteiten en aspecten van het menselijk leven. Een thema, dat een centrale plaats heeft gekregen in de wijsgerig-systematische uitwerking van de calvinistische geloofsovertuiging door Dooyeweerd in de *Wijsbegeerte der Wetsidee*.

Ook op een andere manier wilde Kuyper echter het gereformeerde volk tot daden roepen. Vooral onder de kleine luyden heerste een afkeer van de cultuur, die zeker doperse trekken vertoonde. Om dit valse isolement te bestrijden, schreef hij zijn grote werk 'De Gemene Gratie', waarin hij een positieve betekenis wilde toekennen aan het burgerlijk-goede in de mens, dat door de gemene gratie na de zondeval nog overal, ook in de cultuur, zou zijn overgebleven, en dat ongelovigen en gelovigen dus gemeen zouden hebben. Tegenover het isolement stelde hij de creatuurlijke verbondenheid met de wereld, de solidariteit die ligt in het schepsel Gods zijn van alle mensen. Deze **verbondenheidsidee** legde dus een zekere rem aan op de **antithese-idee**, en dat was ook Kuypers bedoeling. Hij wilde zelf zeker niet vanuit een ongeremd antithese-denken alle samenwerking met ongelovigen verbreken, getuige ook b.v. het feit, dat hij steeds voorzitter is gebleven van de algemene journalistenvereniging.

(Wordt vervolgd)

P. G. SMELIK.

„KUNT U UW KIND NOG TV WEIGEREN”

(amerikaanse advertentie)

De Amerikaan Bogart liet in 1956 een boek verschijnen over *The Age of Television*. Nu is het een veel voorkomende vorm van overdrijving een bepaald verschijnsel, waarover veel te doen is, tot het grote moment van de eeuw te verheffen. Niettemin ligt er veel waarheid in deze uitdrukking omtrent het karakter der twintigste eeuw. De televisie is bezig de wereld te veroveren.

Dat is niet alleen te lezen uit de cijfers over de toename van het aantal toestellen per maand; ook door om je heen te kijken, kun je het opmerken, bijv. vanuit de trein (welke men als „rijdende observatiepost” kan beschouwen).

Iemand, die Utrecht binnenkomt, heeft moeite het aantal televisie-masten te tellen, dat boven de daken uitrijst. Tegelijkertijd kan men dan enig verband leggen tussen deze masten, de buurt, waarin ze voorkomen en de kaarten in vele étalages: „betaling des-gewenst in overleg”.

Over de televisie is reeds zeer veel gepubliceerd vóór en tegen. Dat kan ook haast niet anders, omdat het verschijnsel inderdaad voor en tegen kent, het gebruik en het misbruik. De mogelijkheden van de televisie op het gebied van voorlichting e.d. willen we niet onderschatten. En ook kan als een voordeel worden gezien het meer concreet worden van het wereldgebeuren. Je kunt er iets van zien en meemaken. Onlangs zagen we een film over het land Israël, waar de opbouw van de stad Tel-Aviv werd bekeken. We zijn onder de indruk gekomen van de enorme prestaties van de Israëli's. Uit de kranten wisten we dat wel, maar nu zagen we iets, dat lééfde en indruk maakte. Zoiets kan leerzaam zijn. Iemand, die de tentoonstelling „Het Atoom” op Schiphol vorig jaar bezocht heeft, zal onder de indruk zijn gekomen van het gebruik van de televisie bij radio-actieve straling, waarbij men op het scherm de verichtingen van „mechanische handen” kan waarnemen.

Er is echter nog een geheel andere zijde. Dat is namelijk de zijde die in verband gebracht wordt met „der Untergang des Abendlandes”; de invloed van de televisie op de mens en op de samenleving.

Over datgene, wat men „cultuurcrisis” noemt, is reeds zeer veel geschreven, ook in verband met de televisie. In Amerika zijn onderzoeken gehouden onder 500 kinde-

ren, waarvan er, naar men „gevonden” heeft, 224 door de televisie „emotioneel waren geschokt”. Dat is niet mis. De kinderen plegen daar over het algemeen zeer lang voor de televisie te zitten. Eén of andere schrijver noemde als drie kenmerkende eigenschappen van de komende generatie: stoelgebonden, woordeloos en bijziend. In Amerika ligt deze hele materie anders, omdat men daar de „commerciële televisie” kent; de ondernemers maken dan voor de televisie reclame voor hun artikelen, uiteraard tegen betaling van enorme dollarbedragen.

Geld is de motor van dit alles; geld, winststreven is de sinistere kracht.

Spreekt de Bijbel er ook niet van? De industriëlen, die zoveel mogelijk willen verkopen, laten geen enkel middel achterwege. Het doel heiligt de middelen en alles wordt afgericht op de behoefte van de grote massa: het materiële in al zijn uitingen (brute kracht, geld, sex, macht enz.). Zou Karl Marx nog hebben geleefd, hij zou met recht hebben kunnen toornen tegen de sociale gevaren van het kapitalisme. In Nederland kent men de commerciële televisie (nog) niet. In een artikel in *Socialisme en Democratie* (september 1957) meent drs. J. J. Voogd, dat de invoering van deze vorm van televisie rampzalig zal zijn. Met een variant op de economische wet van Gresham, welke stelt, dat slecht geld altijd goed geld er uit werkt, schrijft Voogd: „bad programmes always drive out good programmes”. Terecht merkt hij dit op. Er is dan absoluut geen halt meer, nergens. Dat Nederland geen commerciële televisie kent, houdt echter niet in, dat de uitzendingen altijd op hoog peil staan. De V.A.R.A. (de radio-vereniging, welke ademt in de frisse luchten van de actieve cultuurpolitiek) vertoonde onlangs op het televisiescherm een „spel”, genaamd: „De zesde étage”. Het ging over een zolderétage in Parijs, waar een stel zonderlinge lieden met elkaar huizen: een kunstschilder, een paar lichtkooien, een „eeuwig student”, die de rol vervult van „hartenbreker”. Vóórdat de uitzending begon vertelde de omroepster, dat het spel niet geschikt was „voor jeugdige kijkers”. Nu beseffe men goed de waarde van zulk een opmerking, indien men even bedenkt, dat het om negen uur begon en dat het precies in de Paasvacantie viel, zodat dus vele kinderen, zoals men redelijkerwijze kan veronder-

stellen, nog niet naar bed waren. In het spel ging het echt op z'n „Parijs” toe, in de vele scènes met de boemelstudent en de allemansvriendinnen. Al met al werd er een groot stuk vergif de huiskamer ingespoten. Overal ter wereld komen deze, hier „gespeelde” tonelen voor, maar dan echt. Doch waarom moet dat zo duidelijk gedemonstreerd worden? Is het nodig één van de schoonste gaven van God de Schepper op een dergelijke wijze te „spelen”, in alle, door de mensen „georganiseerde” ontwrichting? Beter had men gedaan een uitzending te bedenken, waardoor de mensen juist worden gewezen op hun verantwoordelijkheid in dezen en op het verderfelijke van deze „gespeelde” levensaspecten. Doch misschien is de cultuurpolitiek nog niet zo actief, dat ze hierin voorziet.

Deze uitzending heeft op enige zaken een duidelijker licht geworpen. Eerstens op die actieve cultuurpolitiek. Wat wil zij nu eigenlijk? In „De Weg naar Vrijheid” worden grootse lofzangen aangeheven op de cultuurpolitiek en over de diepe relaties tussen mens en cultuur. Cultuur zou men bijna gelijk kunnen stellen met een vorm van amusement, welke is gebaseerd op de materiële behoeften van de mens. Het voornaamste kenmerk van deze cultuur is, dat ze actief zal zijn, doch op de één of andere wijze is het tot dusver niet mogelijk gebleken de activiteit zó op te voeren, dat ze ook maar een beetje verschilt van de ernstigste vorm van passiviteit.

Ten tweede verschaft deze uitzending ons enig meer inzicht in de „grote” pers in ons land en het geestelijk onderscheidingsvermogen daarvan. De volgende dag hebben we namelijk een serie dagbladen geraadpleegd over het commentaar op deze uitzending. Vol lof! We begonnen met *De Telegraaf* en we hadden niets anders dan lof verwacht; daarvoor is het *De Telegraaf* (al willen we niet te kort doen aan de wijze, waarop dit dagblad de vrijheid van drukpers hanteert). Onze meeste belangstelling ging uit naar het oordeel van de Roomsden (die op dit punt soms wonderlijk uit de hoek kunnen komen, men denke aan hun filmkeuring e.d.) en naar de protestantse pers (vanwege de discussies over de gereformeerde zede).

De *Volkskrant* kwam met het volgende commentaar:

„De Parijse sfeer in het zolderpension werd af en toe on-Nederlands goed getroffen en de schelle burenrudies en nieuwsgierige ongekamde wijven kunnen nauwelijks met groter hartstocht op het beeldscherm worden gebracht dan in deze voorstelling geschiedde”. Het blad zegt nog, dat „in de slottaferelen de concentratie bereikt werd, die televisie-realisme niet ontberen kan” (*De Volkskrant* van 10 april 1958).

Een rooms-katholieke collega, die groen en geel van ergernis zag bij lezing van dit commentaar, zei tegen ons, dat deze uitzending de Protestanten toch zeker wel te bar zou zijn. Het raadplegen van de *Nieuwe Haagsche Courant* (christelijk-nationaal dagblad) bracht de onthulling:

„Het speet ons, dat we het tweede deel pas op 7 mei zullen zien. Men moet dit spel niet moraliseren, maar het nemen zoals het is: de schildering van een milieu, dat kenmerkend is voor bepaalde hoeken in een wereldstad” (*Nieuwe Haagsche Courant* van 10 april 1958).

Er schijnt dus een nieuw tijdperk van Christendom aan te breken, waarbij ethische normen niet meer hoeven te worden gehanteerd. Onze rooms-katholieke collega zei niet meer te weten, waarom deze bladen nu katholiek en christelijk-nationaal waren. Wij wisten het helaas ook niet. Geef ons dan nog maar *De Volkskrant*, want het verhaal van Heer Bommel en de Argwaners is veel beter dan de avonturen van Spekkie en Blekkie.

U moet zelf maar uitzoeken of U Uw kinderen televisie moogt of kunt weigeren. Wij houden het voorlopig maar met de definitie, dat televisie is een overwinning van het apparaat over de mens, die de komende generaties zal doemen tot oogballen zo groot als meloenen en een volslagen ontbreken van hersens. Bovendien: televisie is erg duur. En er is veel geld nodig. Onder meer voor de kinderbescherming, die zich straks moet gaan bezighouden met de gevolgen van niet-geweigerde televisie.

JAC. VAN WERINGH.

De opleiding op de synode te Homewood

De synode van de Canadese Kerken, die in maart en april te Homewood is gehouden, waarover we in een nummer van ons blad, enige weken geleden geschreven hebben, heeft zich o.m. beziggehouden met de zaak van de opleiding tot de dienst des Woords. Het behoeft geen betoog, dat dit een zaak van grote importantie is voor de Canadese Kerken, juist omdat ze geen Nederlandse maar **Canadese Kerken** zijn, kerken in een ander land, kerken in een ander werelddeel, waar een andere taal wordt gesproken, waar een andere geestelijk en kerkelijk klimaat heerst dan in Nederland, waar alles anders is. De synode van Homewood 1954 had zich ook met dit punt beziggehouden en besloten, dat tot de tijd, dat de kerken in Canada een eigen opleiding zouden hebben, voor toelating tot het praeparatoir- en peremptoir-examen vereist zal zijn, het candidaatsexamen afgelegd aan de Theologische Hogeschool van onze Kerken in Kampen. Nu is het merkwaardig, dat nog **geen vier jaren later**, door de synode, die nu gehouden is, dit besluit weer „vervallen is verklaard”. Nog geen vier jaren later zijn de Canadese Kerken blijkbaar zo onder de indruk van de velerlei bezwaren, die zulk een besluit met zich brengt, dat er, als ik het wel heb, eenstemmigheid van gevoelen was vóór het afschaffen van het besluit van 1954 vóór dat het in de praktijk is toegepast.

Ds Van der Boom, die opnieuw „indrukken” van de synode deed toekomen aan de redactie van ons blad, schrijft er over dat dit besluit niet zonder ernstige overweging genomen is.

Letterlijk schrijft hij :

„In de eerste plaats zijn er de moeilijkheden met de vooropleiding. De eisen van toelating in Kampen zijn zodanig, dat het onuitvoerbaar is, jonge mensen uit de kerken in Canada te verplichten eerst in Kampen candidaatsexamen te gaan doen. Wie de onderwijssituatie in Amerika en Canada kent weet dat.

Tevens is het noodzakelijk, dat de aankomende predikanten hoe langer hoe beter op de hoogte komen met de stand van zaken in theologisch opzicht op dit continent.

Het rapport van deputaten 1954 heeft wel overduidelijk aangetoond, dat de moeilijkheden hier inderdaad onoverkomelijk zijn. In een door hen ontvangen schrijven van het College van Hoogleraren te Kampen bleek wel, dat de uitvoering van het besluit Homewood '54 onmogelijk is. Iemand die van dit continent naar Nederland komt heeft door het verschil in vooropleiding eerst al enige jaren nodig, voordat hij aan de studie aan de Hogeschool beginnen kan.

Verder zijn nog als gronden aangevoerd, dat een studie in Nederland met zich brengt een afwezigheid uit Canada en buiten de canadese samenleving van minstens zes jaar. Waarbij ernstig moet worden gerekend op onmogelijkheid tot terugkeer in verband met internationale toestanden.

Dit alles is een last, die onze kerken niet mogen opleggen aan hen die begeerte hebben de HERE in het ambt van dienaar des Woords te dienen.

Onlosmakelijk aan het vervallen verklaren van het besluit van Homewood '54 is dan ook verbonden geweest, de weg die de commissie meende te moeten aanwijzen, om zo spoedig mogelijk te komen tot een eigen inrichting tot opleiding. Meer dan opnieuw deputaten te benoemen met een uitvoerige opdracht kon de synode in dit stadium echter niet doen. De aan het rapport van deputaten toegevoegde verantwoording van collecten voor de opleiding was niet erg moedgevend. Er zal meer moeten worden bijeengebracht — ja ook hier zullen weer offers gevraagd moeten worden, wanneer onze kerken zover kunnen komen, dat jonge mensen zich in dit grote land kunnen gaan voorbereiden aan een eigen inrichting van opleiding”.

J. MEESTER.

Re-classering

In een paar voorgaande artikelen hebben we getracht aan te tonen, wat het voor de gedetineerde betekent, als hij gedurende kortere of langere tijd, soms voor tal van jaren, wordt losgerukt uit al de levensverbanden, waarin hij zich thuis gevoelde, waar hij zich zelf kon zijn, waarin hij meetelde en zich kon doen gelden, en eigen verantwoordelijkheid droeg. En terwijl het leven buiten de gevangenis doorgaat, en met de dag andere vormen aanneemt — ook het leven in eigen gezin, in de maatschappij, in zijn vroegere milieu — is hij gedoemd door de tralies van zijn cel heen, als werkeloos toeschouwer dat rijke, altijd wisselende leven aan zich voorbij te zien gaan, en al meer daarvan te vervreemden. Maar terwijl in hem met de dag het verlangen groeit, zich daar weer midden in te werpen, en daaraan mee te doen, groeit in hem ook de vrees, of hij wel ooit weer ingeschakeld zal worden in de wereld, die hem eenmaal uitwierp, en slechts node hem weer accepteert.

Hier ziet de Reclassing haar taak, welke ze reeds aanvat, nog voor de Verdachte is veroordeeld. Zodra de zaak in behandeling komt, en dus in onderzoek is, wendt als regel de Officier van Justitie zich met het verzoek tot de Reclassingsraad, om over de Verdachte een Voorlichtingsrapport uit te brengen. In deze Raad werken de verschillende erkende Reclassingsverenigingen samen, t.w. het Ned. Genootschap voor Reclassing (de oudste, en gedurende vele jaren de enige), de Katholieke Recl. Veren., de Prot. Chr. Recl. Veren. en het Leger des Heils. De Reclassingsraad wijst dan een Vereniging aan, die belast wordt met het uitbrengen van het gevraagde Voorlichtings-rapport. Is verdachte Gereformeerd, of meelevend Hervormd, of Vrij-Evangelisch, of Baptist, in het algemeen uit een positief Christelijk milieu, dan wordt hij als regel toegewezen aan de P.C.R.V. Tot voor enkele jaren wees deze een uit haar midden aan (gewoonlijk een Bestuurslid), die het Rapport uitbracht. Tegenwoordig heeft ze een ambtenaar te harer beschikking, die daarmee belast wordt. Hij is gerechtigd de verdachte, in voorarrest, op te zoeken en zich onder vier ogen, met hem te onderhouden; hij wint inlichtingen in over verdachte bij diens familie, bij zijn werkgevers, bij zijn onderwijzers, bij zijn Predikant, in één woord bij allen, van wie verwacht mag worden, dat zij de verdachte kennen. De door hem verzamelde gegevens worden in een Rapport verwerkt, dat de Officier wordt toegezonden. De bedoeling hiervan is, dat deze zich een beeld kan vormen van de verdachte: van diens persoonlijkheid, karakter, opvoeding, milieu; van zijn vroeger leven, zijn werkkring, zijn ontwikkeling, zijn neigingen, zijn vrienden; zijn zwakke plekken enz. Vele rapporteurs geven in hun rapport ook hun beschouwing over de vraag, wat de verdachte tot zijn misdaad dreef; over de aard der straf: geldboeten of gevangenis; voorwaardelijk of onvoorwaardelijk of gemengd; of het een gelegenheids-misdrijf is of niet; en dergelijke.

Uit dit alles volgt, hoe reeds hier de grondslagen gelegd worden voor een latere reclassing. Om een gederailleerde zo goed mogelijk in zijn vorige staat terug te kunnen brengen, is het toch zeker noodzakelijk, dat hij met de ontslagene op de hoogte is: met zijn aard en karakter, zijn capaciteiten en zijn interessen; enz. Bovendien wekt het onderhoud, dat de reclasseerder had met de verdachte, een zekere vertrouwens sfeer; voor hem heeft deze zijn hart moeten uitstorten; aan hem heeft deze zijn belangen toevertrouwd, toen niemand bij hem toegelaten werd. En wat ook van het grootste belang is: zulk een Voorlichtingsrapport stelt de Officier van Justitie en evenzo de Rechter beter in staat de verdachte te leren kennen, dan uit het politioneel rapport.

Bij het bepalen van de eis en het uitspreken van het vonnis zal toch degelijk rekening dienen gehouden te worden met de omstandigheden, waaronder het misdrijf is gepleegd, en met de persoon van de delinquent.

In dit opzicht is er al heel wat veranderd — en verbeterd. Voor nog niet zovele jaren was het aanvragen van een Voorlichtingsrapport slechts gebruikelijk in enkele geval-

len, bijzonder in zware gevallen; bij lichtere misdrijven werd het niet nodig geacht. Thans kunnen we gerust zeggen dat het bijna omtrent alle verdachten verlangd wordt.

Toch is dit alles nog maar een inleiding en voorbereiding op het eigenlijke werk der Reclassing. Daarmee hopen we in een volgend artikel een begin te maken.

Huizum.

J. VAN DIJK.

PERSSCHOUW

Een nieuwe aanval op de synodale wandaden van 1942—46

Het gaat met de waardering voor de synodale beslissingen in de synodale kerken steeds meer bergaf!

Steeds luider en krachtiger worden de protesten, welke daartegen worden geuit.

Van enige werkelijke handhaving van de leeruitspraken is reeds lang geen sprake meer. Van a.s. predikanten wordt niet eens meer instemming daarmee gevraagd. Men kan ze voorts zonder enig „gevaar” aan de laars lappen, tegenspreken en verwerpen. Openlijk is geschreven, dat Schilder voluit gereformeerd is en zijn schorsing een wandaad!

Onder de bestrijders van de synodale manipulaties neemt tegenwoordig Okke Jager een vooraanstaande plaats in. Hij schreef er reeds meermalen over.

We willen hier een en ander uit zijn jongste aanval citeren.

Okke Jager heeft zich namelijk een paar weken geleden over de synodale handelingen in een open brief tot Prof. Bakker gericht. En daarin stelt hij een aantal zeer puntige vragen. Men overwege:

Waarom zouden wij niet kunnen uitspreken, dat het de bezwaarden er om begonnen was dat duidelijk zou uitkomen, hoe het **wezen**, de **inhoud** van de doop volstrekt onafhankelijk is van de gesteldheid van hen die de doop ontvangen?

Om nu niet „vaag” te blijven:

Mr Jonker te Voorburg vroeg aan de Synode te Assen: „Is het niet een volstrekte voorwaarde, dat aan het beraadslagen over eenheid en hereniging en in ieder geval aan het daarvoor bidden voorafgaat het fier en flink herroepen van de schorsingen en afzettingen? (Deze toch doen zich tegenwoordig niet meer voor, hoewel de aanleidingen ertoe evenzeer aanwezig zouden zijn als voorheen). Door die herroepingen zou voor vele serieuze 31-ers het beletsel voor hun terugkeer zijn weggenomen en zouden zij niet meer behoeven te vrezen op een goede dag te worden geschorst of afgezet; de verantwoordelijkheid voor niet-terugkeer van het merendeel der 31-ers zou dan niet meer bij de Gereformeerde Kerken van uw Synode liggen, maar bij die 31-ers zelf”.

Als zovelen dit vragen, kunnen wij dan zomaar met prof. Dijk zeggen: „Deze droeve zaken zijn reeds zo vaak aan de orde geweest en telkens zo nauwkeurig onderzocht, dat het onverantwoordelijk zou zijn een „nieuwe koers” in te slaan”?

Moeten wij werkelijk deze zaken als „afgedaan” beschouwen? Zijn ze „nauwkeurig onderzocht”, als het uitgebreid gemotiveerde revisie-verzoek van Dr. Masselink door de Rotterdamse Synode **niet eens behandeld is**, „uit piëteit voor de persoon van Prof. Schilder”? Wat is dat voor een vréemde piëteit? Heeft Prof. Dijk dan niet geschreven, dat het **niet** om de persoon van Schilder ging? Is het niet een **leugen**, wanneer de Rotterdamse Synode uitsprekt, dat het Prae-advies bij de schorsing van Schilder geen rol speelde, — ook al kan dit **formeel** juist zijn? Als wij over de scheuring geen schuld hebben te erkennen, is het koketteren met de uitnodiging tot samenspreking aan „art. 31” dan niet een vreemde houding jegens hen, die dan wèl de schuld hebben? Is het geen gevaar, dat door de **verlenging** van de scheiding steeds weer **andere** factoren dan die eigenlijk in geding zijn, de scheiding schijnen te rechtvaardigen? Het is waar, dat wij moeten terughuiveren voor het bittere radicalisme,

waarmee men anderen de „ambtelijke broedernaam” onthoudt en alle punten van de waarheid zo primair en elementair acht, dat men een dwaling op één punt al voldoende vindt om een kerk de titel „kerk” te onthouden. Het is waar, dat zij, die ons beschuldigen van boven-schriftuurlijke bindingen, zelf telkens geneigd zijn zich eigenmachtig boven de Schrift te verheffen door een **andere antithese** te scheppen dan Johannes: „alle geest die belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, die is uit God; en alle geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, die is uit God niet”. Zij leggen vaak andere normen aan dan Johannes: „Ieder die gelooft dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren, en ieder die liefheeft dengene die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is”. Maar hun breuk met onze kerken betekent voor hen heus niet een hoogmoedig geestelijk genot; zij beleven de scheuring als een chronisch lijden om wat zij menen te zien als roeping om Christus' wil. Het is vreselijk jammer, dat zij onze **beredheid** om voor Gods Woord te buigen en alle schorsingen discutabel te stellen niet als basis willen aanvaarden; doordat zij ons (terecht) wantrouwen, wantrouwen zij wellicht ook de Heilige Geest, die — als de bereidheid om voor het Woord te buigen aanwezig is, — ook dat Woord tot gelding zal brengen.

Er is een vastzitten in eigen denkconstructies, een gemis aan levende werkelijkheidszin, een keten van kille sluitredenen, een steriel intellectualisme, een te weinig ernst maken met deze waarheid: dat wij géén waarheid hebben dan in de **persoon** van Jezus Christus.

Maar dat zijn de typisch-gereformeerde zonden, die wij op de vrijgemaakte zondebok gelegd hebben, toen wij hem de woestijn in stuurden. De vrijgemaakten zelf waarschuwen elkaar: „Behalve sacraments- en verbondsbegrippen sjuuwen we ook als vrijgemaakten nog heel wat andere begrippen mee. Verkiezingsbegrippen, kerkbegrippen, zelfs belijdenisbegrippen, b.v. dat de belijdenis onfeilbaar zou zijn. En niet te vergeten een preekbegrip, dat zou inhouden automatische zuiverheid als het maar uit de mond van een vrijgemaakte dominee komt”, („Contact”) en: „wij zijn onchristelijk serieus. Indien we ergens gebrek aan hebben, is het aan humor, aan de gulle lach”. (Ds Zemel) en: „Hoevelen werden door de dwaasheden van vrijgemaakten afgehouden van eenvoudige kerkelijke gehoorzaamheid?” (Kamper Kerkbode) en: „Het zag er slecht uit, als we maar zonder meer decreteerden: er is voor kuyperianen in de Vrijgemaakte kerk geen ruimte” (Ds den Boefft).

Mogen wij doen alsof alleen enkele zeurende criticiasters om revisie vragen, ná de brochure van Prof. Popma en het bezwaarschrift over de schorsing van Schilder, opgesteld door Prof. Vollenhoven en Prof. Dooyeweerd?

Is het niet bijzonder verontrustend, wanneer Prof. Dijk kalm over Assen kan schrijven: „Nu niet de spanning, die ons in 1926 vaak beknelde, maar een rustige, onbezorgde sfeer?” Moesten er geen zorgen en onrust zijn? Kunt u niet beamen, wat Van Popta in 1955 aan de Synode van Leeuwarden schreef: „De zaak van de scheuring is een te ernstige zaak dan dat wij ze wegens een persoonlijk gevoel van vermoedheid of wrevel maar als afgedaan zouden beschouwen?”

U schreef: „Het ging om de rechtsvraag hoe je als kerken behoorlijk met elkaar kunt samenleven”, maar waarom is tussen 1933 en 1936 de polemiek tussen Hepp-Kuyper-Schilder niet naar **beide** kanten verboden?

Als er een volksstemming gehouden kon worden over de vraag, of de leeruitspraken gehandhaafd moeten blijven, — zouden dan niet de meeste gemeenteleden en misschien zelfs de meeste predikanten ontkennend antwoorden?

Waarom ging de Synode van Assen voorbij aan de opmerking van Prof. Wurth, die de wens uitsprak, dat men niet slechts formeel, maar ook op diepere wijze op de kwestie van de schuldbelijdenis zou ingaan, omdat juist dit laatste het punt vormt, dat in wezen vele gemoederen beroert?

Als Synode-deputaten aan Cand. Schilder verklaringen aflegden, die **niet** voor rekening van de Synode mogen komen, terwijl zij toch de synode vertegenwoordigen, — hoe kan men dan, na dit te erkennen, het vonnis over

Cand. S. onveranderd handhaven? Waarom werd op de Haagse Synode het voorstel van de commissie-Berkouwer **niet** aangenomen (om uit te spreken „dat de synode van Utrecht in antwoord op het bezwaarschrift tegen de Toelichting **had behoren te voldoen** aan het verzoek om duidelijk uit te spreken dat niemand gehouden is de genomen besluiten te verstaan in het licht der Toelichting”)?

Is het christelijk, als wij allen, die een bepaalde uitspraak niet konden aanvaarden, revolutionairen en onruststokers noemen en hun uitingen bij voorbaat tekenen als het harteloze en hatelijke drijven van een groep extreme maniakken die alles „kapot” maken? Is het niet „**immoreel**”, gelet op al de krasse uitspraken en dwingende strafmaatregelen van het verleden vandaag oogluikend toe te staan wat men eerder onder bedreiging met sancties verbood” (Ds. J. A. Schep)? Kortom: bent u van mening, dat Christus iemand, die van harte de gereformeerde belijdenis aanvaardt, maar die weigert de uitspraken van 1942 en 1946 te onderschrijven, **niet** als ambtsdrager in Zijn Kerk wil dulden? Waarom geven wij op deze vraag niet een eenvoudig, duidelijk antwoord, als Prof. Veenhof schrijft: „daar smeken we om!”? Waarom zeggen wij van hen, die om dit duidelijk antwoord smeken, dat zij... de schorsing hebben uitgelokt? Waarom ziet de Synode nú in plaatselijke acties één gevaar, en niet in de dagen van de hereniging van Ds. B. A. Bos? Wat oordeelt u over de 98-jarige Dr. v. Leeuwen uit Zeist, die aan de Synode vroeg om opheffing van de „overbodige” en „ongewenste” uitspraken en laconiek eindigde met: „graag wil ik nu vernemen, wanneer de opheffing zal plaats hebben” waarmee hij uit naam van duizenden sprak? Wat oordeelt u over het antwoord van de Synodale commissie: „Dr. v. L. vraagt niet om een oordeel over zijn opvatting; hij vraagt alleen: wannéer vindt de opheffing plaats? — zodat wij hem naar vorige Synodes kunnen verwijzen”? Heeft Dr. F. L. Bos gelijk, als hij zegt: „deze oude broeder is met een kluitje in het riet gestuurd”? Waarom zweeg de Synode over de „Verklaring van gevoelen”, die de bezwaarden op verzoek van Synodale Deputaten verzonden, — en waarom antwoordde zij op de vraag, of er geen bezwaren tegen die verklaring waren: „men mag uit ons zwijgen niets afleiden”? Wat denkt u van deze passage in „De chr. levenswandel” van Dr. von Meyenfeldt over de leeruitspraken: „Vijf en negentig procent van het geref. volk heeft er eenvoudigweg geen gedachte over. Ze functioneren niet in het geestelijk leven van de gereformeerden! Hebben deze leeruitspraken voor zeer velen niet het karakter van bijgeloof gekregen? En moeten we aan dergelijke fossielen nog praktische waarde hechten?”? Kunnen kerkelijke vergaderingen niet gevaar lopen iets te krijgen van de „onaandoenlijkheid van comité's die nog welsprekender dan de woede van volksmenigten getuigt dat het „ik” in gezamenlijke acties tot diepten kan afdalen, waartoe het niet valt, wanneer het op zijn individuele verantwoordelijkheid aandelt” (Toynbee)?

Drijven wij bij onze tuchtprocedures niet teveel op schema's uit het verleden, en moet de kerkelijke tucht niet een voorbeeld zijn voor wereldlijke procedures? Is de kerkorde niet een zaak van de ethiek, in directe verbinding met de boodschap? Is ons gepraat over „de kerkelijke weg” niet vaak levensvreemd-formalistisch en moet het ons niet te denken geven, als Ds. Lindeboom schrijft: „al was de Doleantie niet in de wettige kerkelijke weg, wie heeft ooit de gentleman gezien, die met jacquet en hoge hoed, vriendelijk buigend, een wolf langs dat pad weer naar de uitgang bracht?”? Is het wel juist om bezwaarschriften te beantwoorden met een ultimatum („wij eisen: ja of nee”)? Was de weg tot revisie wel open, als de bezwaarschriften maatregelen uitlokten in plaats van **uitstel** van maatregelen? Waarom werd H. H. Kuyper niet geschorst, toen hij aan verschillende kerken adviseerde om zich niet te conformeren aan de besluiten van de Synode van 1936 over N.S.B. en C.D.U.? Was het een openbare, grove zonde, dat Prof. Schilder niet op de Synode wilde komen? Laat dit onbeleefd geweest zijn, — hij was toch geen stemhebbend Synodelid? Is het niet te begrijpen, dat de vrijgemaakten wat huisverig zijn voor een rondetafelconferentie met haar altijd-aanwezig-gevaar van handjeplak? Mag de angst (bij hereniging achteruitgang in

Redactieleden:

Dr. J. BOSCH, P. GROEN, Prof. Dr.
H. J. JAGER, Prof. C. VEENHOF

Adres van Redactie:

H. J. Jager, Jan v. Arkelstr. 7, Kampen

Medewerkers:

Ds. D. van Dijk, Groningen
Drs W. K. van Dijk, Groningen
P. A. Hekstra, Rotterdam
Dr. D. Holwerda, Groningen
Ds. P. K. Keizer, Groningen
Drs J. F. J. Lamet, Eindhoven
Ds. J. Meester, Amsterdam-Z.
Mr. Dr. J. Meulink, Enschede
D. W. L. Milo, Nunspeet
Prof. Dr. K. J. Popma, Utrecht
Drs. G. Puchinger, Utrecht
Drs. H. R. Rookmaker, Amsterdam-Z.
Ir. J. Stellingwerff, Eindhoven
Ds. B. Telder, Breda
Ds. G. Visee, Kampen
Ds. C. Vonk, Schiedam
Ds. D. K. Wielenga JDzn, Rotterdam
Prof. Mr. H. D. van Wijk, Amstelveen

Secretariaat Geref. Persvereniging „Opbouw”:

H. Albracht, Prof. Wentlaan 50, Utrecht

ons oecumenisch streven, e.d.) onze raadgeefster zijn? Moeten wij niet gaan staan náást de vele vrijgemaakten, die het gevaar van hoogmoed, sectarisme en gebrek aan werfkracht zelf ook inzien? Moet een bezwaarde nu werkelijk totaal alleen stilletjes een gesloten brief schrijven via de kerkeraad enz. enz., of kan hij ook met een groep anderen openlijk onmiddellijk zich tot de Synode wenden, zoals bij de psalmberijmingskwesitie?

Het is goed deze vragen te overwegen!

Ze spreken ervan, dat Okke Jager de moeite heeft genomen zich grondig in de zaak in te werken.

Ze plaatsen allen die ze lezen voor „het hart van de zaak”.

Ze vinden — ik wéét dat — weerklank in vele harten binnen de gebonden kerken.

Ongetwijfeld zijn er onder deze vragen die van bepaalde vooronderstellingen uitgaan waar we nog wel eens over moeten spreken en die we zonder meer niet aanvaarden.

Maar voor deze frontaanval op de kerkelijke misdaden van de veertiger jaren zijn we zonder meer dankbaar.

De mist welke om en over de leeruitspraken hangt binnen de gebonden kerken wordt steeds groter. Het zou me niet verwonderen als onderscheidene kerkelijke „leiders” er droevig en moedeloos onder werden. Wat een zeer verheugend feit zou zijn.

Eerst ná de publicatie van deze brief heeft de synode van Assen het gepresteerd om de vervangingsformule nog weer eens te „handhaven”.

Men moet er om **lachen** — want het is een zielig en volstrekt zinloos gebaar — maar tegelijk ook **huilen** — want het is een bewijs van verharding of verblinding van hen die dit waagden.

Men zou bijna zeggen: „Nog één zo'n overwinning en het zal mijn ondergang zijn”.

De zaak van die leeruitspraken en zo wordt door dit alles steeds onbegrijpelijker en dwazer.

Prof. Dijk schreef onlangs: „waarom zouden wij, gereformeerden (het oude geluid: wij, gereformeerden, wij, calvinisten) niet het offer brengen van het afbreken van eigen heilige huisjes om tot eenheid te komen”. Maar tegelijk vecht hij op de synode voor de — illusoire — handhaving der Vervangingsformule! En met het oog daarop hoefde hij niet eens heilige huisjes „af te breken”. Want dát huisje is al kapot, een totale ruïne. Hij hoefde alleen maar het puin ervan weg te vegen.

Ja, de zaak wordt steeds onbegrijpelijker. Het wordt mij — en velen met mij — na de lezing van ieder nieuw boek van Prof. Berkouwer steeds vreemder, dat deze heeft kunnen meehelpen aan de vaststelling en handhaving der vervangingsformule en aan de schorsingen welke daaraan onlosmakelijk verbonden zijn. Als de „bezwaarden” van 1944 b.v. eens iets van die reverentie, van die begripsvolle behandeling hadden ondervonden, welke b.v. Karl Barth van hem ondervindt, zouden dan die afschuwelijke daden zijn geschied? We waren toch zijn

broeders! Dwaze, lastige broeders misschien in zijn oog. Maar tóch **broeders?**

En zo gaat de kerkhistorie voort.

Nee, die is niet zonder meer gericht Gods. Maar zij laat daar wel iets van bespeuren aan wie gelooft.

Wat uit dit alles zal voortkomen, we weten het niet. Het zal altijd anders zijn dan we vermoedden, hoopten, vreesden.

Maar één ding is zeker: het komt er op aan voor ieder kerklid, kerkelijke gemeenschap, kerkelijke vergadering, te handelen hier en nu naar het wóórd en de géést van Christus.

Wie dat doet wordt gezegend — ook al gaat hij „naar deze wereld” onder.

En zo alleen wordt de kerk gebouwd en zal ze de „wereld” — ook binnen haar eigen muren — overwinnen.

C. V.

VAN HIER EN GINDS

Geen coëducatie

De „Heilige Congregatie der Religieuzen” het autoritatieve orgaan van het Vaticaan dat de richtlijnen geeft ten aanzien van de opvoeding heeft weer eens de roomse idee van „geen coëducatie” onderstreept.

Gemengde opvoeding, aldus deze congregatie, brengt zeer ernstige bezwaren met zich mee en moet zo het enigszins mogelijk is, dan ook worden vermeden.

Daar waar de omstandigheden het absoluut noodzakelijk maken dat jongens en meisjes samen les krijgen, moeten er zeer hoge eisen gesteld worden aan de moraliteit en de ervaring van leiders en leerkrachten. Absoluut verboden zijn gymnastiekwedstrijden, sportwedstrijden en spelen, waaraan door leerlingen van tweeërlei kunne wordt deelgenomen. Bovendien moeten de leerlingen ook in de leslokalen angstvallig gescheiden worden gehouden en zij mogen nooit tegelijk de school betreden of verlaten. Dezelfde scrupuleuze apartheid moet ook worden betracht bij godsdienstlessen die over het zesde gebod gaan („gij zult niet echtbreken”) en bij de lessen in de mens- en dierkunde.

Dit is nu specifiek echt rooms!

Selectie van a.s. predikanten

Hoe groot het gebrek aan geestelijken in de Church of England, de Engelse Anglicaanse staatskerk, moge zijn, toch handhaaft men er de strenge eisen — vooral ook karaktereisen — waaraan aspirant-geestelijken, willen zij tot studie en opleiding toegelaten worden, moeten voldoen. Zo werden er dit voorjaar weer 200 aspiranten afgewezen. Ook vorige jaar kregen van de 893 jongemensen, die zich voor het ambt aanmeldden er 200 nul op het rekest.

Nederlandse Zendingen

Wist u, dat er 500 Nederlandse zendingen zijn? Dat blijkt nl. uit een staatje in de „Mitteilungen” van de „Evangelischer Frauen-dienst” in Duitsland. In 1956 was, vergeleken bij het jaar 1923, het aantal protestantse zendingen in de wereld van 15.288 tot 34.692 gestegen.

Eén uit miljoenen

Op Terschelling stierf een oude russische „pope”. Eenmaal was hij dorpspriester ergens in Rusland. Hij heette George Sberegaew. Deze priester had al een veelbewogen leven achter de rug, eer hij als wrakhout op de levenszee op Terschelling aanspoelde. In 1917 werd zijn oudste zoon door de bolsjewiki doodgeschoten. Hij vluchtte met zijn vrouw en overige kinderen naar Letland. Daar leidde hij zijn emigrantenbestaan, tot in 1941 de Russen kwamen, daarna de Duitsers, toen weer de Russen, en hij met de zijnen voor de linies uit vluchtte naar het westen.

De Duitsers brachten hem onder in een Arbeitslager. Bij een bombardement kwam zijn vrouw om het leven, terwijl zijn beide dochters en zijn jongste zoon aan t.b.c. stierven in het kamp. Door de Amerikanen bevrijd, kwam Sberegaew in West-Duitsland terecht in een kamp voor bejaarden, tot hij in 1950 door de zorgen van de Interkerkelijke

Hulpverlening naar Terschelling kwam. Daar stierf hij.

Een bericht als dit doet ons even beseffen het nameloze leed, dat door de dictatoriale staten over miljoenen is gebracht.

„Kirchentag” 1958

De volgende Duitse Evangelische „Kirchentag” zal van 12 tot 16 augustus 1959 te München worden gehouden. Binnenkort — midden april — vindt te Hamburg een voorbereidend congres plaats, waar 500 genodigden zich op de Kerkdag van 1959 zullen bezinnen: kunstenaars, hoogleraren, politici, personen uit het bedrijfsleven, leraren, journalisten, enz.

Mohammedanisme in Afrika

Volgens de jongste gegevens zijn er in Afrika 85.370.000 Mohammedanen, dat wil zeggen 41.24% van de totale bevolking van dit werelddeel. Hiertegenover staat een percentage van 6.11% protestantse Christenen. Daar het Mohammedanisme kort geleden weer 17 miljoen pond gereserveerd heeft voor een mohammedaanse actie om Afrika tot de Islam te brengen, staan de kerken vooral in Zuid-Afrika voor de grote opgave om deze actie het hoofd te bieden en tegenover de halve maan het kruis van Christus te plaatsen.

Communisme in Afrika

Volgens de jongste berichten studeren niet minder dan 6000 zwarte Afrikaners op universiteiten in Sowjet-Rusland. Straks gaan ze „volleerd” naar het zwarte werelddeel terug. De communisten weten wat „propaganda” is. En daartegenover staat het Westen. Zonder ideaal, zonder hoop. En wat doet de kerk?

Vervolging in Columbia

In de periode 1948—1956 werden in Columbia 49 protestantse kerken geheel of gedeeltelijk verwoest en meer dan 40 kerken in beslag genomen, die nu voor andere doeleinden gebruikt worden en niet aan de eigenaars zijn teruggegeven.

Vermakelijkheidsbelasting voor de kerk

De Estlandse regering heeft de gemeentebesturen gemachtigd toegangsprijzen te heffen voor kerkbezoek en vermakelijkheidsbelasting voor kerkelijke plechtigheden. De opbrengst daarvan is bestemd voor de plaatselijke bureaus van de communistische partij. De gelovigen moeten thans 600 roebel betalen voor een kerkelijke begrafenis en 400 roebel voor een huwelijk in de kerk.

Aldus werd te Bonn medegedeeld door de Baltische Raad, waarin de ballingorganisaties van Litauwers, Letten en Esten samenwerken.

Als ERKEND AANMELDINGSBUREAU verzorgen wij voor U alle emigratie-papieren. Wij geven voorlichting en verlenen bemiddeling voor plaatsing in alle landen en plaatsen waar eigen Gereformeerd Kerkelijk leven is.

VRAAGT VOORLICHTING VIA UW EIGEN ORGANISATIE:

GEREFORMEERDE EMIGRATIE STICHTING
Thomas à Kempisweg A 32, Utrecht, tel. 30335 - b.g.g. 26393

Vertegenwoordigers door geheel Nederland

ADVERTENTIE-TARIEF:

Regelprijs 20 cent per m.M.

Bij contract reductie.

FAMILIEBERICHTEN:

Regelprijs 15 cent per m.M.

SAMENSTELLING SENAAT

De Senaat van het Studentencorps Fides Quadrant Intellectum is thans als volgt samengesteld: A. van der Worp, praetor; M. Heemskerck, ab-actis. Bovensingel 100, Kampen; R. Bakker, quaestor; D. J. van Stelten, Assessor I; K. J. Kapteyn, Assessor II.

KERKNIEUWS

Beroepen en aangenomen naar Kaapstad (Zuid-Afrika): kand. H. H. v. d. Linden te Goes.

Tweetal te Garrelswear: kand. M. Doornbos te Wormer en kand. H. Stolk te Amstelveen.

Beroepen verklaard door de classis Amsterdam: kand. H. Stolk te Amstelveen, Keizer Kareplein No 9.

Preekconsent: de classis Stadskanaal verleende preekconsent voor een half jaar aan kand. J. Douma, Scheepswegstr. 13, Stadskanaal;

De classis Amersfoort, eveneens voor een half jaar aan J. H. Veeffind, theol. stud., Vaartse weg 38 B, Hilversum;

De classis Kampen verlangde het preekconsent van theol. stud. M. R. v. d. Berg, Broederweg 6, Kampen (tel. 05292 - 2287) met een half jaar.

Kerkbouw: De kerk van Avereest-Dedemsvaart nam een nieuw kerkgebouw in gebruik;

De kerk van Berkum kreeg vergunning tot kerkbouw. Men is met de bouw reeds begonnen.

Zending op Soemba. Op 11 maart 1958 werd te Lai Handang de opleiding voor Goeroe indjil geopend.

Theol. Hogeschool te Kampen: Geslaagd voor het propaed. examen de Heer J. Oldenhuis uit Delfzijl.

Adressen: W. Kleingeld, V. Linden van de Heuvellingsingel 11, Vlaardingen;

Ds P. Lok, Orionweg 10, IJmuiden (tel. 02550 - 7595);

Ds G. Spijker, Hoflaan 80, Rotterdam-O., (tel. 01800 - 126694);

Rev. Sybren S. Cnossen, 834 Worden S.E., Grand Rapids, Mich., U.S.A.;

J. v. d. Stoep, Mr Thorbeckestraat 17, tel. 01806 - 2986, Barendrecht.

Drukkerij Steenberg

ZEIST - TELEFOON 2452

Periodieken

Boekwerken

Handelsdrukkerij

BETALING ABONNEMENTSGELDEN

Met 1 april begon de nieuwe jaargang van ons blad. We verzoeken onze abonné's hun abonnementsgeld f 5.— per halfjaar of f 10.— per jaar te willen overmaken op postrekening 233117 t.n.v. Drukkerij Steenberg, Zeist met bijvermelding voor OPBOUW.

De incassokosten zijn tegenwoordig zo hoog, dat we vertrouwen dat onze abonné's aan ons verzoek zullen voldoen.

DE ADMINISTRATIE.

Abonnementen s.v.p. bij vooruitbetaling door storting op girorekening 233117 t.n.v. Drukkerij Steenberg, Zeist, met bijvermelding voor „Opbouw”.

Abonnementprijs: f 5.- p. halfj. - f 10.- p. jr. Losse nummers 25 cent. Buitenland: f 6.25 per halfjaar - f 12.50 per jaar.

Stel niet uit: maak propaganda voor „OPBOUW”